

ВОЙНАТА В УКРАИНА И ПРОЦЕСИТЕ НА АНТИГЛОБАЛИЗАЦИЯ

Ас. д-р Митко Димитров, Правно-исторически факултет,
Югозападен университет “Неофит Рилски” – Благоевград, имейл: dimitrov_mitko@abv.bg

Резюме: Глобализацията би следвало да бъде разгледана в своя многообразен спектър. С изключителна острота стоят въпросите, касаещи антиглобализационните процеси, които протичат в настоящия момент и ще се отразят изключително сериозно на световната демократична система като цяло, както и на европейската перспектива в частност. Понастоящем все по-категорично се констатира засилващата се тенденция на антиглобализационните процеси. Като най-ярка проява на антиглобализацията можем да посочим войната между Русия и Украйна. Съвременният демократичен свят е необходимо със смирение да признае, че приобщаването на Русия към международната общност и новосформиращата се световна глобална система от ключова задача на демократичната общност се е превърнала в провалена тенденция и бъдеще. Понастоящем, разглеждайки войната в Украйна, със съжаление можем да посочим, че мирния процес е насочен преди всичко към завземане на суверени територии от страна на Русия и контрол на териториални части с голям ресурс на полезни изкопаеми от страна на Съединените щати.

Ключови думи: антиглобализационни процеси, демократична общност, политически, финансови и военни кризи, суверени територии, глобална икономика.

THE WAR IN UKRAINE AND THE PROCESSES OF ANTI-GLOBALIZATION

Assistant Professor Mitko Dimitrov, PhD, Faculty of Law and History
South-West University “Neofit Rilski” – Blagoevgrad, E-mail: dimitrov_mitko@abv.bg

Abstract: Globalization must be examined in all its complex and multifaceted dimensions. Today, the processes of anti-globalization are intensifying and pose serious challenges to the global democratic system as a whole, and to Europe in particular. These processes are becoming increasingly evident and impactful. One of the most prominent manifestations of anti-globalization is the ongoing war between Russia and Ukraine. The modern democratic world must acknowledge that the integration of Russia into the international community and the global order – a once central objective – has become a failed ambition. In light of the conflict in Ukraine, it is evident that the peace process is now overshadowed by competing geopolitical interests: Russia’s pursuit of sovereign territory and the strategic interests of the United States in regions rich in natural resources.

Keywords: anti-globalization, democratic community, political and military crises, sovereign territories, global economy.

Идеята за глобализацията е съпроводена с много ентузиазъм, защото тя вдъхновява бъдещето. Глобализацията - това е силата за добро в човечеството, неговата първа необходимост да общува, стремежът му за развитие и възход на планетата. И въпреки, че

глобализацията е поела необратимо по своя дълъг път, той ще бъде съпроводен и от редица трудности.

Глобализацията би следвало да бъде разгледана в своя многообразен спектър, който крие изключително противоречиви аспекти. С изключителна острота стоят въпросите, касаещи антиглобализационните процеси, които протичат в настоящия момент и ще се отразят изключително сериозно на световната демократична система като цяло, както и на европейската перспектива в частност.

Понастоящем все по-категорично се констатира засилващата се тенденция на антиглобализационните процеси. Наблюдава се и криза на демократичната система, за която все по-силен е изводът, че демокрацията се определя като засилваща се по-недемократична система, и много често е функция на собствената си тирания.

Като най-ярка проява на антиглобализацията можем да посочим войната между Русия и Украйна. Би следвало да се подчертаем, че съвременните войни ще бъдат съществено различни от познатите ни, насочени за преформатиране на териториалните граници и завземане на природни ресурси. Бъдещите военни действия ще имат съвсем различна насоченост за спечелване на мисловните процеси на индивидите. Завземането на територии ще бъде не по познатите досега начини чрез тежки сражения с огромна загуба на личен състав и цивилни граждани, на материални средства и скъпо въоръжение, както и поражения на сградния фонд и разрушения на стратегически обекти. Съвременната война за завземане на територии ще се осъществява преди всичко във финансов аспект, чрез концентриране на огромен финансов ресурс в съответния регион, общност, територия. Като съществен пример може да бъдат посочени огромните финансови инвестиции на Китай в африканския континент, както и огромните инвестиции на редица арабски страни в Косово. В този смисъл войната между Русия и Украйна можем да определим, като война от една отминала епоха. Но все пак война, носеща огромни жертви и загуби за всички, пряко или непряко участващи.

Съвременният демократичен свят е необходимо със смирение да признае, че приобщаването на Русия към международната общност и новосформиращата се световна глобална система от ключова задача на демократичната общност се е превърнала в провалена тенденция и бъдеще. Трябва да се подчертае, че подкрепата за свободните пазари и демократичните процеси в Русия не беше достатъчно силна от демократичния

свободен свят и не се издигнаха пречки за бъдеща руска експанзия. Руските демократични реформи не успяха да бъдат подкрепени, Русия не бе поощрена да се съсредоточи върху развитието на своята собствена огромна територия, включваща 11 часови пояса, а по-скоро се създадоха условия за традиционния руски национализъм. Национализмът в Русия се разглежда и очертава все по-силно от неговата имперска страна. Стагнацията и упадъкът на Русия, като една преди всичко ресурсна икономика, крие своята неизбежност. Освен това, поглеждайки и проследявайки историята няколко века назад, може да се направи извод, че всеки в последните столетия, подходил с агресия и започнал война, винаги е претърпял цялостно поражение. Като пример може да се посочи Наполеон и Франция¹, Германия в Първата световна война и с Хитлер² начело във Втората световна война, САЩ с Виетнам³, бившият Съветски съюз с Афганистан⁴, Саддам Хюсеин с Кувейт, САЩ и войните в Близкия изток.

Понастоящем разглеждайки войната в Украйна, със съжаление можем да посочим, че мирния процес е насочен преди всичко към завземане на суверени територии от страна на Русия и контрол на териториални части с голям ресурс на полезни изкопаеми от страна на Съединените щати. Като доказателство можем да отбележим, че никъде не се посочва каква ще бъде политическата ориентация на украинското общество и държава – дълбоко свързана със свободните демократични общества и общности или основно ще бъде припозната като източник на ресурсна икономическа база към влиятелни страни и държави. В политическата периферия остават опитите за справедлив мирен процес между

¹ Napoléon Bonaparte (15 август 1769 - 5 май 1821), обикновено наричан просто Наполеон, е френски военен и политически лидер, който се издига по време на Френската революция и ръководи няколко успешни кампании по време на Революционните войни. Наполеон започва нахлуване в Русия през лятото на 1812 г. <https://hmn.wiki/bg/Napoleon>.

² Адолф Хитлер (на немски: *Adolf Hitler*) (20 април 1889–30 април 1945) е германски политик, райхсканцлер от 1933 г., райхспрезидент и – от 1934 г. до 1945 г. – фюрер и едноличен ръководител на Третия германски райх. Втората световна война е глобална война, която продължава от 1 септември 1939 г. до 2 септември 1945 г. и се превръща в най-мощния военен конфликт в историята на човечеството. Гречко, Андрей Антонович. История второй мировой войны 1939 – 1945 гг. Том 12. Итоги и уроки второй мировой войны. Воениздат, 1982.

³ Виетнамската война или Втората Индокитайска война (наричана в САЩ „мръсната война“) и известна във Виетнам като Американска война, се води от 1955 г. до 1975 г. между САЩ и Южен Виетнам (Република Виетнам) от една страна, и Северен Виетнам (Демократична Република Виетнам) и Народния фронт за освобождение на Виетнам (Виет Конг) от друга. Търкъл, С. Добрата война Партиздат 1988 г.

⁴ На Бъдни вечер през 1979 г. Съветският съюз започва военна инвазия в своя южен съсед Афганистан. Войната обаче нанася опустошения не само в Афганистан, но и в Съветския съюз, чиято икономика и национален престиж претърпяват тежък удар. Крахът от войната допринася значително за разпада на СССР в началото на 90-те години на миналия век. <https://profit.bg/svetat/voynata-koyato-predizvika-razpada-na-sssr/>.

Украйна и Русия, от страна на обединена Европа. Старата демократична Европа за пореден път се показва като ярък пример за демократичния свободен процес и глобалното бъдеще на човечеството. Но за жалост можем да посочим като съществена слабост на съвременното демократично общество, особено проличаващо във военната криза в Украйна, именно отсъствието на силно лидерство в съвременния демократичен свят. В цялостен аспект отсъстват политически лидери, вдъхновяващи мирните процеси и стремежите на човечеството към глобално бъдеще. Като пример може да посочим Държавния секретар на САЩ (1947 -1949 г) – Джордж Маршал⁵, който в своя реч в Харвардския университет говори и обявява планът „Маршал“⁶ (официално Програма за европейско възстановяване) - инициатива на Съединените американски щати за подпомагане на Европа, с която американското правителство дава безвъзмездна помощ от 13 милиарда долара (приблизително 130 милиарда долара от 2016 година) за възстановяване на европейската икономика след края на Втората световна война. Планът е в действие в продължение на 4 години от 8 април 1948 година. Целта на Съединените щати е да се възстановят засегнатите от войната области, да се премахнат търговските бариери, да се модернизира промишлеността и да се възстанови икономическият просперитет на Европа като преграда пред разпространението на комунизма. Част от плана е също премахването на множество регулации и насърчаване на ръста на производителността. Днес осеземо се чувства липса на лидери като Робер Шуман – вдъхновител на Обединена Европа, Конрад Аденауер, както и по-съвременните политически лидери от края на миналия век – Франсоа Митеран, Маргарет Тачър, Роналд Рейгън, Михаил Горбачов, Хелмут Кол, папа Йоан Павел II, дали силен тласък на съвременното глобално общество и глобалното бъдеще.

Глобализацията би следвало да бъде разглеждана с разбирането, че тя е феномен, предизвикан от изключителното развитие на технологиите, иновациите, знанието. Но нейното възходящо развитие е пряка функция на свободния търговски обмен и на процесите свързани с глобалния обмен на финансови средства, иновации в техниката и технологиите, наука, културата. Изхождайки от сложността на процесите на глобализацията, касаещи политическите, финансовите, обществено-социалните и

⁵ https://bg.wikipedia.org/wiki/Джордж_Маршал.

⁶ https://bg.wikipedia.org/wiki/План_„Маршал“.

културни взаимоотношения между различните общности, структури и индивиди, се налага изводът, че нейната устойчивост ще е силно зависима от негативните последици на бъдещи политически, финансови и военни кризи⁷. И най-съществен ще е въпросът как глобалното общество и глобалната икономика ще се справят с предизвикателствата на съвременното.

Библиография:

1. Димитров М., Ридван Заит, Иванов И., Диктатура на популизма, академично издателство „За буквите“ 2024 г., ISBN 978-619-185-699-2.
2. Гречко, Андрей Антонович. История второй мировой войны 1939 – 1945 гг. Том 12. Итоги и уроки второй мировой войны. Воениздат, 1982.
3. Кисинджър, Хенри, книга „Дипломацията“, издателска къща „Труд“, 1997 г.
4. Търкъл, С. Добрата война Партиздат 1988 г.
5. Фрийдман, Томас; книга „Лекус и маслиновото дърво“; издателство „Дамян Яков“ 2001 г.
6. Якока, Лий, книга „Къде изчезнаха лидерите?“, издателство „Сиела“, София, 2007 г.

Интернет източници:

1. https://bg.wikipedia.org/wiki/Финансова_криза.
2. https://bg.wikipedia.org/wiki/Джордж_Маршал.
3. https://bg.wikipedia.org/wiki/План_„Маршал“.
4. <https://profit.bg/svetat/voynata-koyato-predizvika-razpada-na-sssr/>.
5. <https://hmn.wiki/bg/Napoleon>.

⁷ Финансовата криза е събитие в икономиката, при което определени финансови активи рязко намаляват стойността си. https://bg.wikipedia.org/wiki/Финансова_криза.